GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajatóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/2 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXIX.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 92 Brasiovu 7 Decembre 25 Novembre 1876.

Pamentu séu Chartei?

(Cestiune din sfer'a economiei nationale.)

I. Credemu, ca lectorii „Gazetei" au cititu corespondenti'a dlui Titianu cu acelasiu interessu viu, cu care o amu consideratu si noi, cu atatu mai virtosu, ca mai multe reflessiuni ale dsale se potu reduce nu numai la senatulu „Fundatiunei siulutiane", ci la ori-care corporatiune si chiaru la persóne private, decise a cumpara pamentu, mosii, averi immobili, aici, in marele principatu alu Transilvaniei. Scopulu nobile, patrioticu si nationale alu dlui Titianu este: a ferí si apará pe cleru si natiune de perderi si daune, si cá midiulocu a inspira totu-odata incredere catra obligatiunile de statu, prin urmare a si abate pe senatu dela cumparare de bunuri immobili. Se ne insemnamu inse, ca tocma la urma permite si ds'a senatului, cá in casu candu capitalulu ar' cresce la sute de mii séu si la milionu, atunci se póta cumpará mosii mari de cate 3—4 mii de jugere comassate. In fine dn. T. invita si pe altii, cá se iè parte la discussiunea acestei cestiuni, care dupa noi este si cestiune de principiu.

Déca amu fi fostu fericiti cá se potemu assiste si noi in persóna la desbaterile numitului senatu, nu amu fi hesitatu a ne demitte in acea discussiune, nu inse pe calea pressei, ci numai in sinulu senatului. Argumentele pe care le avemu noi pentru opiniunea nóstra, contraria opiniunei dlui Titianu, de si suntu fórte innocente, totusi ele nu prea suntu de natura a le ventila prin diarie. De si multe suntu permisse, nu tóte suntu opportune, dicea odinióra unulu din apostoli. Cu tóte aceste, ne vomu permite si noi a spune aici ceea ce amu potutu invetia din argumentele dlui Titianu, dupa aceea vomu imprumuta dela proprietarii cei mari cateva informatiuni, care pe dlui potu se-lu confirme si mai multu in opiniunea sa, si totusi in fine, — lucru paradoxu — noi vomu remané totu pe lenga opiniunea nóstra, pana candu nu ni-o va resturna cineva cu temeiuri pe care nu le audimu pana acuma dela nimeni.

Noi amu invetiatu dela dn. Titianu unele cá aceste:

Omulu capitalistu, care nu se pricepe de locu la cultur'a pamentului si la tóte ramurile agriculturei rationale, se nu cumpere nicairi mosia, ca o va patí.

Omulu capitalistu, care nu cunósce intru nimicu tóte relatiunile agrarie ale Transilvaniei, déra totusi vrea se aiba mosii in acésta tiéra, se scie din capulu locului, ca indata ce-si va descoperí la doi trei insi vointi'a sa, voru ven 20—30 de insi, care de care cu oferte mai speciose, cu scopu cá, precum se dice, se'lu puna la mana, se'i incurce capitalulu in vre-o regiune pucinu locuita, intre nisce dealuri sterpe, rovine si baltóce producatórie de brósce, de care voiescu ei se scape, séu pentru ca -si dilapidara ceealalta avere, séu din lipsa de fondu lucratoriu (fundus instructus), ori pentru-ca nu pricepu nimicu la cultivarea pamentului, séu din alte cause cunoscute numai loru.

Omulu capitalistu, care se pricepe la economia, se se decida a sta elu insusi la mosii'a ce o are, déca-i pasa cá se prosperedie.

Corporatiunile care le au, ori ca 'si cumpara mosii acuma, voindu se traga folosu bunu din ele, se caute bine in largulu Europei luminate, cá se védia cumu le administra alte corporatiuni pe ale loru, in regía propria, séu dandu-le in arenda. In catu pentru acésta din urma, se binevoiésca a se informa si Blasiulu si altii, cumu se dau in Angli'a mosiile in arenda; ca-ci este prea adeveratu: mosiile arendate numai pe cate 5—6 ani, suntu espuse la mari stricatiuni; causele acestui reu le póte numera fia-care pe degete. In ambele casuri — regía séu arenda — inspectiune si control'a cea mai severa, aprópe militaria — este absolutu necessaria, éra la acést'a se cere cá se fia aplicati individi nu numai de caracteru integru, ci si tari in specialitatea loru, ca-ci bine dice dn. Titianu, ca in lipsa de aceste conditiuni nu vei face tréba nici in raiu. Din tóte aceste inse totu nu poti inchiaié, cu fondurile, ce stau in cestiune, se nu cumperi pamentu in patri'a ta.

Déra déca vedi bine, ca mossi'a cumparata nu aduce venitulu doritu, totu se-ti ingropi banii in pamentu? Ce capritiu si cerbicia ar' mai fi inca si acésta? Ecca asia, ca decatu se ti'i inghitia unu falimentu colossale alu cuiva, mai bine se'i ai in pamentu, déca ai sci, ca in vreo diece ani nu ti-ar' aduce nici-unu venitu curatu, numai cá se'ti scapi capitalulu, precum 'lu scapá cei ce 'lu ingropá odenióra in chiautórea casei de fric'a turciloru, tatariloru, curutiloru, lobontiloru. Ce au facutu dupa a. 1849 acele mii de familii in comunele loru arse si depredate? Au sarutatu vétr'a casei si gli'a ce le-au remasu nearsa, o au udatu cu lacrime, si-au reculesu capitalulu bracialoru, l'au investitu pe acea vétra, in acea glía si n'au desperatu. De cu tómn'a -si sapara cate unu bordeiu in sinulu Mamei, a Terrei si o coperira cu maracine si arbusti, preste care pusera tieriu'a sapata, si asia scapara de mórte sigura prin gerulu ernei. In primavéra gli'a loru le dete salata din perîu, urdici si podbealu, mai tardiu foi de curechiu, sciru, loboda, limb'a boului, póme necópte, baraboi selbateci, de care femei'a ferbea cu pucintica sare, cá se tiena sufletulu in membrii familiei pana la secerisiu.

Obiectiune. Se punemu, ca proprietarii, ca administratorii si inspectorii de mosii in Transilvani'a suntu unulu cá unulu ómeni de omenia si perfecti in specialitatea loru, déra ecca ce ne spunu proprietarii cei mari dela Clusiu totu lucruri authentice si tóte in sensulu dlui Titianu („Ébredés" nr. 21.)

Periodulu celu lungu dela 1848 incóce a trecutu fara urme preste Transilvani'a *). Classea proprietariloru se mai sbuciuma pana in diu'a de astadi intre impregiurari cu totulu primitive si desordinate. Comassatiunea din 1400 comune rurali (de prin comitate) abia s'a terminatu in nóuedieci (90), precum o marturisí insusi secretariulu de statu, br. Gavr. Kemény in conferenti'a tienuta la Clusiu. Padurile, acestu thesauru nepretiuitu alu Transilvaniei, se devasta neincetatu; processele pentru segregarea paduriloru durédia cate 20 de ani, éra candu s'a terminatu processulu, celu care l'a castigatu, nu mai are ce taiá in padure. La tóte proprietatile este asia. De es. la comunele Vintiulu de diosu si Pogacéo'a, comassatiunea se totu face de 16 ani; de atunci ara care unde apuca, cá pe furate, fora a gunoi agrii, temendu-se ca dupa terminarea processului agrii lui voru trece in proprietatea altuia. Din acésta causa pamentulu s'a storsu de tóte poterile sale.

Ori-unde amblamu prin Transilvani'a — dicu magnatii —, stamu cá inmarmuriti vediendu, ca numerulu viteloru a scadiutu infricosiatu. In comune pe unde era mai inainte cate 400—500 de vaci, astadi afli cate 100—150, si pe unde era cate 80—100 boi de jugu, astadi abiea vedi cateva parechi; pe unde pascea cate 7—8 turme de oi, au mai remasu celu multu cate dóue. Deci, dupace pentru Transilvani'a nu se face nimicu pe terenulu materiale, nu ne potemu mira, ca acésta tiéra decade pe di ce merge si se apropia de ruina totale. Acésta desperata stare trage dupa sine alt'a, totu asia de periculósa: inmultirea necurmata a proletariloru in tóte classile societatiei. E lucru firescu — ádauga magnatii — ca proprietarii ajunsi proletari, de si nu suntu calificati, se alerge dupa functiuni de ale statului; si fiindu-ca functiunile s'au inmultitu preste tóta mesur'a, te infioredi vediendu, cumu aspirantii alérga cu cetele si la cea mai miserabile functiune. Luati la mana cathalogulu celu mare alu funtionariloru statului (Schaematismus) si veti vede, ca partea mai mare a functionariloru se recrutédia din classea proprietariloru ajunsi la sapa de lemnu. Contributiunile suntu sugrumatórie. Conventiunea incheiata cu Romani'a dete Transilvaniei alta lovitura grea etc. etc.

Aceste si alte adeveruri multe si mari pe care le citimu in diariulu magnatiloru, semena a fi de natura, cá se ne abata si mai multu dela cumpararea de mosii in Transilvani'a. Asia semena; cu tóte aceste, noi insistemu asupra opiniunei nóstre, cá in locu de charthii se cumparamu mosii, si vomu insiste pana candu vomu sci, ca cei mari din acestu imperiu -si asiédia capitalurile loru de milióne in banc'a Angliei, éra nu in Vien'a, cu atatu mai pucinu in Ungari'a, si pana candu vomu vedé, ca alti concetatiani ai nostri plangu cu lacrime de sange ori-candu ajunsi la ultim'a desperatiune se vedu strimtorati a-si vinde din mosii.

(Va urmá).

*) Ba ce mai urme au remasu, cá si venatarile dupa o bataia cumplita cu vergele de rachita pe pielea góla.

Brasiovu. Despre adunarea generala a Reuniunei femeiloru romane din 1876.

Permiteti-mi a aduce la cunoscintia publica, desi cam tardiu, lucrarile, ce s'au petrecutu in adunarea generala a Reuniunei femeiloru romane din Brasiovu, pentru-cá publiculu interessatu se cunósca starea actuale a acestui institutu filantropicu si se póta aprecia sfer'a de activitate a acestei Reuniuni.

In sensulu statuteloru se tiene adunarea acésta generale in fia-care anu in diu'a de 7/19 Novembre in diu'a, in care se serbédia onomastic'a Maiestatii Sale imperatesei si reginei nóstre **Elisabet'a,** care este Patrón'a Reuniunei si in care se inaltia in basericele romane gr. or. de aici rogatiuni pentru indelung'a viatia a Maiestatii Sale si a intregei Case domnitórie, rogatiuni, la care iea parte si Reuniunea.

In diu'a de 7/19 Novembre 1876 la órele 3 dupa prandiu se intrunira membrele Reuniunei in localulu gimnasiului romanu gr. or. de aci, pentru cá se tiena adunarea generale. Numerulu membre-

loru adunate era de asta data destulu de considerabilu. Dn'a presiedinta a Reuniunei, Mari'a G. Davidu, deschise siedinti'a. In cuventulu de deschidere se reaminti scopulu acestei associatiuni si misiunea ce o are acésta de a contribuí dupa poteri la ajutorarea copileloru serace si la infiintiarea si sustienerea unoru scoli in care sexulu femeiescu se capete o educatiune si o instructiune rationale romanésca si corespundietória cerintieloru tempului de astadi. Mai departe se esprimà convictiunea, ca Reuniunea pasiesce inainte pe calea chiamerii sale, desi incetisioru din caus'a greutatiloru timpului, déra cu pasi siguri si in fine dandu se espressiune sperantiei, ca Reuniunea sub scutulu Inaltei Patróne va progressa si va infiorí in fiitoriu totu mai multu spre binele si fericirea omenimei in genere si a natiunei romane in specie, se inchià cuventulu cu urari pentru Maiestatea S'a regin'a nóstra Elisabet'a, care urari se repetira din partea intregei adunari.

Dupa acésta ceti secretariulu Reuniunei Dr. I. Mesiota numele aceloru dómne din Brasiovu, care au contribuitu si pe anulu 1875/6 tax'a de membre ale Reuniunei. Cu acésta adunarea se dechiarà constituita. Din list'a cetita se constatà, ca din Brasiovu au contribuitu in anulu acesta la fondulu Reuniunei 85 dómne la unu locu sum'a de un'a suta florini v. a.

Mai departe se cetesce din protocolulu de controla clausul'a ddto 18/30 Novembre 1875, prin care comissiunea, care a revediutu socotelile si a scontratu cass'a pe an. 1874/5, constata, ca a aflatu tóte in cea mai buna ordine.

Dupa-ce se iè cunoscintia despre acésta se da adunarii reportu despre activitatea comitetului in decursulu an. 1875/6, i. e. dela 7/19 Nov. 1875 pana in 7/19 Nov. 1876. Din acestu reportu relevamu urmatóriele momente mai insemnate: Comitetulu 'si a indreptatu si in an. acesta tóta a s'a atentiune asupra scóleloru de fetitie subventionate de Reuniune si a respunsu regulatu si la timpu subventiunile acordate si anume pentru sustienerea classei a IV-a si a V-a de fetitie din Brasiovu sum'a anuala de 800 fl. v. a., pentru scól'a de fetitie din Blasiu sum'a de 400 fl., ér' pentru cea din Sabiiu 150 fl. v. a. Pentru scól'a acésta din urma este destinata subventiunea anuala de 300 fl., s'a respunsu inse numai diumetate, adeca 150 fl. fiindu-ca comitetulu a fostu informatu, ca prelegerile s'au tienutu in acésta scóla numai din Febr. incóce, i. e. pe semestrulu alu doilea. Caus'a acestei irregularitati a fostu, dupa cum s'a aflatu, lips'a de localu scolasticu.

Facia cu aceste jertfe aduse din partea Reuniunei se póte constatá cu placere, ca aceste scóle continua a aduce crescerea si instructiunea fetitieloru romane totu mai aprópe de stadiulu acela, la care trebue se ajunga, pentru-cá cultur'a adeverata se fia asigurata. Din repórtele comunicate prin directiunile scolare respective se constata, ca cl. V de fetitie din Brasiovu a fostu cercetata de 10, cl. IV de 21 eleve; scól'a din Sabiiu de 38, éra cea din Blasiu (dupa reportulu din 1874/5) de 49 fetitie, care tóte au fostu instruite in carte si in lucruri de mana. Cu privire preste totu la frecuentarea acestoru scóle, ar' fi fórte de doritu, cá fetitiele romane se se folosésca in numeru mai mare de binefacerile invetiamentului nationalu, mai cu séma in cele dóue classe superiore din Brasiovu, care suntu, dupa catu scimu, intocmite dupa tóte recerintiele timpului si ale pedagogiei moderne. Ar' fi, credemu, timpulu, cá se se recunósca si din partea nóstra, ca simtiementulu romanescu se desvoltédia par excellence in scóle romanesci si ca pentru-cá se ne stimedie altii, trebue mai anteiu se ne stimamu noi pe noi insine.

Pentru crescerea fondului comitetulu a facutu totu ce i-a statu in potintia in impregiurarile de astadi. Cá donatiuni estraordinarie s'au incassatu dela remasii repausatului negutiatoriu si cetatianu din Brasiovu Jordache Davidu sum'a de 100 fl. v. a. si lasamentulu repausatului Petre H. Mihali in suma de 300 fl. v. a., éra cá taxe dela membre 100 fl. v. a.

O parte insemnata din activitatea comitetului s'a consumatu cu ingrijirea despre tienerea in buna stare a caseloru, ce le posede Reuniunea si despre inchiriarea acestora, precum si cu administrarea sigura a capitaleloru, ce le a imprumutatu Reuniunea pe langa ipoteca pupillaria la persóne private. —

Dupa acésta se cetesce reportulu cassieritiei despre starea cassei si se asterne adunarii inventariulu despre averea Reuniunei inchiatu in 7/19 Novembre 1876. Adunarea luandu cunoscintia despre aceste alege in sensulu statuteloru pentru revisiunea socoteleloru si scontrarea cassei o comissiune constatatória din dd.: Elen'a A. Densusianu, Elen'a C. Gaertner si Elen'a Boltres.

Din datele generale cuprinse in acestu reportu se constatà, ca averea intrégа a Reuniunei este astadi de 35,973 fl. $23^1/_2$ cr. v. a. si ca acésta consta din obligatiuni private si de statu si din bani gat'a in suma de 21,312 fl. $86^1/_2$ cr. v. a. si din o casa in valóre de 14,660 fl. 38 cr.

Mai departe se puse in desbaterea adunarii o charthia a Vener. consistoriu archidiecesanu gr. or. din Sabiiu, prin care acesta arata, ca pentru ridicarea scólei de fetitie din Sabiiu s'a dispusu, cá elevele acesteia se priméscа instructiunea in obiectele de invetiamentu dela invetiatoriulu scólei parochiale din cetatea Sabiiului, remanendu cá invetiatorés'a actuale Mari'a Georgeviciu se instruedie numai in lucrurile de mana si de aceea se adressédia catra Reuniune, cá acésta se mai adauga ceva la sum'a de 300 fl. v. a., cu care se subventionédia de presente acésta scóla. In legatura cu acésta se aduce la cunoscinti'a adunarii adress'a Onor. comitetu alu Associatiunei transilvane, prin care se impartasiesce conclusulu luatu in adunarea generale a Associatiunei transilvane din anulu acesta, cá se se infiintiedie o scóla de fetitie in Campeni, sub auspiciele Associatiunei si ale Reuniunei femeiloru romane din Brasiovu si recérca acésta Reuniune, cá se prevéda in bugetulu seu órecare ajutoriu pentru infiintiarea si sustienerea unei atari scóle in Campeni. Adunarea desbatendu asupra acestoru cestiuni, recunósce marea loru importantia si ar' dorí din sufletu, cá se póta satisface ambeloru recerintie, dér' avendu in vedere, ca venitele sale se consuma mai de totu prin subventiunile acordate pana acuma pentru scólele din Brasiovu, Blasiu si Sabiiu si considerandu, ca dupa statute numai trei parti din venitu le póte intrebuintia, éra a patr'a parte trebue adausa la capitalu, cu parere de reu este constrinsa, se amane votarea de ajutóre nóue pentru scólele de fetitie pana la alte timpuri mai favorabile. Cu acésta ocasiune se escà in sinulu adunarii intrebarea, cum remane cu proiectulu despre infiintiarea unei scóle de fetitie in Abrudu? proiectu conceputu cu multi ani mai inainte, pentru a caruia realisare s'a si inceputu formarea unui fondu si s'a adressatu cereri de ajutorare inca de mai inainte catra acésta Reuniune.

Poté-se-voru infiintia deodata ambele scóle? si cea din Abrudu si cea din Campeni?

Dupa aceste comitetulu celu vechiu, alu caruia mandatu primitu pe trei ani espira cu diu'a de astadi, multiamesce adunarii pentru increderea, ce a avut'o, repasiesce si invita adunarea cá se procéda la alegerea comitetului pe urmatorii trei ani. Deci dupa-ce in sensulu § lui 13 din statute se alege o comissiune scrutinatória in persónele dd. Mari'a Priscu, Mari'a Sorescu si Carolin'a N. Teclu se pasiesce la alegere prin votu secretu si la desfacerea scrutiniului esu cá membre ale comitetului prin maioritate relativa de voturi: Mari'a Secareanu, Mari'a de Prunculu, Elen'a C. Gaertner, Mari'a Priscu, Sevasti'a J. Muresianu, Hareti Stanescu, Elen'a A. Densuseanu, Efrosin'a Puscariu, Mari'a I. Davidu, Elen'a G. Ioanu, Mari'a Popea si Elen'a Boltres.

Noulu comitetu se constitue in presenti'a adunarii generale alegundu-si cu maioritate absoluta de voturi de presiedenta pe fóst'a presiedinta Mari'a I. Davidu.

Cu acésta se finira lucrarile adunarii generale si se inchià siedinti'a la $8^1/_2$ óre sér'a cu urari ferbinti pentru prosperarea si inflorirea acestei Reuniuni, dorindu-i-se se ajunga in starea aceea, cá se póta infiintia pe fiitoriu de dieci de scóle nóue pentru crescerea si instruirea fetitieloru romane.

Cu acésta dorintia incheiamu si acésta scurta dare de séma recomendandu Reuniunea femeiloru romane din Brasiovu binevoitoriului sprijinu alu tuturoru romaniloru, cari se interessédia de cultur'a nationale. a.

Brasiovu 6 Decembre st. n. 1876.

Bugetulu statului maghiaru pe anulu venitoriu se macina in masin'a parlamentaria din Budapest'a fora mari dificultati. Numai situatiunea politica generale, si cu deosebire cert'a interna dintre fratii dualisti a contribuitu si contribue fórte multu la aceea, de apparatulu parlamentariu votéza guvernului tóte positiunile in sum'a preliminata. Preste vr'o cateva septemani bugetulu va fi votatu si sanctionatu, si contributiunea se va incepe de nou. Esecutori pentru incassare sunt cata frundia si érba, —

Inse intre desbaterile asupra bugetului se mai ivesce din candu in candu in camer'a maghiara si cate unu incidentu de alta natura. Asiá pentru esemplu in siedinti'a dela 1. Decembre ministrulu pentru apararea tierei, dlu Bela Szende presentá camerei unu proiectu de lege despre asentarea contingentului de recruti pe anulu 1877 cu care ocasiune rogà camer'á, cá se puna acestu proiectu catu mai curendu la ordinea dilei, deórace asentarea trebue se se faca in primele dile ale lui Ianuariu.

In siedinti'a dela 2 Decembre deputatulu Wahrmann adressà ministru ui presiedinte urmatori'a interpellatiune: Intemplatu-s'a dela 11 Maiu incóce vr'o intielegere noua intre ambele guverne, care se fi schimbatu stipulatiunile facute cu privire la banc'a nationale? Tiene guvernulu maghiaru si astadi la ceea ce a disu in 4 Octobre a. c., ca adeca tóte punctele pactului dualisticu dimpreuna cu cestiunea bancei forméza unu intregu nedespartibilu si ca numai tóte laolalta se voru preseutá spre sanctionare? Ce cugeta guvernulu maghiaru a face, cá cestiunea bancei se se rosólva pre basea principieloru mentionate aici? — Ministrulu presiedinte, la alu caruia indemnu s'a facutu interpellatiunea, respunse indata accentuandu, ca guvernulu maghiaru tiene si astadi la aceea ce a disu in 4 Octobre; ca dela 11 Maiu incóce nu s'a intemplatu nici o noua stipulatiune intre ambele guverne si ca guvernulu austriacu n'a avutu dreptu candu a dechiaratu in senatulu imperialu, ca nu esiste solidaritate intre cestiunea bancei si celelalte cestiuni ale pactului dualisticu.

— Precum scimu in Vien'a este crisea ministeriale la ordinea dilei. Partit'a pre care se radiemá cabinetulu Auersperg s'a intorsu contra acestui cabinetu ministerialu din causa, ca a admissu possibilitatea unei bance nationale dualistice, adeca s'a invoitu a da unguriloru banca paritetica cu cea din Vien'a. — Vediendu ministeriulu dlui Auersperg opositiunea ce o intempina din acésta causa la chiaru partit'a sa, éra pre de alta parte vediendu ca si directiunea bancei nationale a respinsu in unanimitate proiectulu de statutu pentru infiintiarea societatii de banca austro-maghiara, s'a apucatu si prin gur'a ministrului de financie de Pretis a dechiaratu, ca guvernulu austriacu nu recunósce a se fi obligatu la vr'o solidaritate intre cestiunea bancei si celelalte puncte ale impacatiunei dualistice; ca prin urmare proiectulu pentru infiintiarea bancei dualistice se póte modifica dupa placu. — Acésta dechiaratiune inse pe nemtii dejá esacerbati nu i-a impacatu, éra pe unguri i-a catranitu si infuriatu. In asemenea situatine neplacuta guvernulu nu mai avù ce face, decatu a-si da demissiunea, care inse pana acum nu s'a primitu.

Foile maghiare, intre cari „Ellenor", „Pesti Naplo" si „Pester Lloyd" vómu focu si catranu asupra nemtiloru. Ele scriu: „Austri'a a dechiaratu resbelu Ungariei pe terenulu economicu; ba inca Lasser, Pretis Skene, partit'a militare si reactiunea voiescu si mai multu: ei voiescu ruin'a finantiala a Ungariei, voiescu a pravalí patri'a nóstra in ruina finantiara, in bancrutare, spre a o rapí de libertatea politica, spre a-i confiscá constitutiunea si a redicá centralismulu éra la potere. Si acésta tactica a centralistiloru sta in legatura cu cestiunea orientale, cu ajutoriulu careia vreau ei se ne omóre, inse numai morti ne vomu predá".

— Si Maiestatea S'a Domnitoriulu se vede a fi mai multu pe partea unguriloru, decatu a nemtiloru, inse firesce numai cu parintésc'a intentiune de a-i impacá si a evitá scisiunea interna. — Ministrii austriaci de Pretis si Lasser fura chiamati

de catra Maiestatea S'a la Pest'a, cá se negotieze de nou cu guvernulu maghiaru. Aceste negotiatiuni n'au avutu inse nice unu resultatu. — O scire electrica dela Pest'a dice, ca la Craciunu se va stramutá curtea imperiale dela Vien'a la Pest'a.

— Lordulu Salisbury a inchiatu colindarea pre la curtile europene si adi mane va sosí in Constantinopole, unde apoi se va intruní vestit'a conferintia de ambassadori, care va avé se decida intre resbelu si pace. Din partea Franciei s'au denumitu de plenipotentiati la conferintia domnii Chaudordyy si Bourgoing, cari déjá au sositu in Constantinopole. Austri'a va fi representata prin ambassadorulu din Constantinopole contele Franciscu Zichy si prin consululu generalu din Bucuresci br. Enricu Calice.

— Missiunea lui Salisbury nu fù incoronata de successulu doritu. Pre totindenea, pe unde a amblatu, a aflatu diplomati'a nice calda nice rece, ci mai multu séu mai pucinu ametîta si nesigura in vorba si in fapta. Chiaru si in Vien'a i s'ar' fi datu lordului anglesu se intieléga, ca Austri'a nu se póte resolví la o actiune contra Russiei. Pentru constatarea acestui faptu se telegraféza din Vien'a cu datulu 2 Decembre, ca ambassadorele austriacu din Constantinopole este avisatu, a se alaturá langa ambassadorele russescu Ignatieff si a sprigini in conferintia propunerile acestuia. Care va fi adeverulu, ni va spune viitoriulu celu mai de aprópe.

— Totu dela Vien'a se telegraféza, ca „Gazetta de Colonia" publica unu comunicatu, dupa care principele Bismark, la unu prandiu datu membriloru parlamentului, ar' fi disu intre altele, ca nu trebue a desperá in mantienerea pacii. Dér' déca resbelulu totusi va isbucní, se va restringe numai intre Russi'a si Turci'a, si candu dupa órecare tempu acestea voru osteni, atunci numai Germani'a va poté se mediulocésca cu successu pentru impaciuire. Acum inse ar' fi vetematoriu a da consilie Russiei. Bismark spéra, ca Angli'a nu va portá resbelu facia de Russi'a, ci in casulu celu mai estremu se va portá asiá, precum s'a portatu Russi'a facia de Serbi'a in resbelulu turco-serbescu. Déca Austri'a inca va fi tereita in resbelu si déca vre unu periculu ar' amenintiá esistinti'a ei, atunci va fi detorinti'a Germaniei, cá se-i garanteze esistinti'a, precum si aceea a chartei geografice actuale; atunci Germani'a va arétá tóta desinteressarea ei. Cu tóte aceste Austri'a are mai multe fortie de a traí decatu se crede. Bismark spune, ca a observatu acést'a si lui Salisbury; si acést'a s'ar' vedé indata ce imperatorulu Austriei s'ar' adressá la popórele sale in nisce impregiurari fatale." — Totulu ce potemu se deducemu din aceste espectoratiuni ale lui Bismark este, ca dinsulu, desi se preface a crede in mantienerea pacii, totusi admite possibilitatea unui resbelu, in care va poté fi complicata si Austri'a nóstra, careia dinsulu mai curendu i voiesce distrugerea atunci, candu promite a-i garantá esistinti'a. Candu esistinti'a Austriei va ajunge se depinda numai dela garanti'a d-lui Bismark, atunci i se póte cantá vecinic'a pomenire.

— In 1. Dezembre a. c. comandantele supremu alu armatsi active rusesci, marele principe Nicolae a plecatu din Petrupole la Chisieneff, unde este de presinte cortelulu principalu. Officierii superiori, cari petrecura pe marele principe pana la gara, respunsera la cuvintele lui de despartire cu aclamatiuni entusiasmale si cu hurra!

— O proba invederata, ca Russi'a are se incépa resbelulu catu mai curendu, ne ofera si impregiurarea, ca imperatorele Alessandru si-a datu invoirea, cá se se formeze legiuni de voluntari.

— Ministeriulu francesu si-a datu demissiunea in 1 Cecembre in urm'a unui votu alu camerei, care a faautu pe ministru de interne a retrage proiectulu de lege despre inmormentarile civile. Se spéra inse, ca diferentiele se voru aplaná.

— Asemenea si ministeriulu grecescu a demissionatu, din caus'a ca camer'a i-c vespinsu proiecsele de legi desre urcarea dariloru. Pana acum nu s'a formatu alu ministeriu.

In Romani'a nu se intempla, ce e dreptu, nimica nou, inse cu tóte aceste din candu in candu lumea e necessitata a-si indreptá privirile asupra statului romanu chiaru si numai pentru aceea, cá prin miscarea lui se pipaie pulsulu vecinului, pre care lumea, cu dreptu ori nedreptu, 'lu considera de aliatu-protectoru alu Romaniei. Si pentru ajungerea acestui scopu corespondentii straini din Romani'a sciu se nareze lucruri de mare insemnetate. Asiá d. e. diariului „Corresp. pol." i se scrie din Iassi, ca militi'a territoriale din Romani'a de preste Milcovu, ce numera 34 mii combatenti, ar fi tóta bine provediuta cu arme si ca esercitiele militari se continua cu multu zelu si energia. Comunicatiunea intre officiarii romani si rusesci la confinie este catu se pote de cordiale. Chiaru si in Iassi vinu a dese ori mai multi dintre officierii superiori rusesci si sunt primiti in modulu celu mai amicabilu. In Iassi si giurulu seu s'au facutu cortele pentru doue divisiuni de infanteria rusésca, éra la Ungheni s'au facutu cortele pentru o divisiune romana, deórace acolo se crede, ca se voru intruni trupele romane cu armat'a rusésca. Principele Carolu, care inspectionéza trupele din Moldov'a, se va intelni la Prutu cu marele principe Nicolae Nicolaieviciu,

Totu corespondentii straini reportéza din Bucuresci, ca Turci'a a inundatu vilaietulu Dunarii cu nizami, redifi, basî-bozuci si cerchesi, si ca in ruptulu capului lucra la fortificarea Vidinului, Rusciuculului, a Silistriei etc. — Turci'a are de scopu, cá se intre in Romani'a indata ce Russi'a ar trece preste Prutu. Acestu planu este inse periculosu, ca-ci intrunu casu nefavorabilu tóta armat'a turcesca, ce va trece Dunarea, póte fi macelarita si innecata in Dunare. Pre de alta parte Turci'a voiesce se silésca pe Romani'a, cá se iésa cu colórea pe fácia, deórace politic'a ei cea cu doue fecie este fórte neliniscitórie.

— Principele Carolu a inspectionatu mai antaiu trupele concentrate in Romani'a mica, dupa aceea s'a intorsu la Bucuresci cu scopu, cá se tréca si in Romani'a de preste Milcovu, spre a inspectioná si trupele de acolo. — Dupa reintórcere in capitale, principele a adressatu, catra óste unu ordinu de di, pre care lu reproducemu aici in totu cuprinsulu:

Inaltu ordinu de di catra óste.

Ostasi! Ve multiamescu pentru grab'a cu care ati respunsu la chiamarea sub arme din anulu acest'a. Organisati'a divisieloru active cu efectele de resbelu ve da ocasiunea, pentru prim'a óra, d'a esecutá esercitiele si miscarile militare in conditiunile cerute de servitiulu in campania. Profitati déru de acésta intrunire, pentru a face cea mai intinsa aplicare a regulamenteloru tactice si a completá instructi'a individuale, cá se deveniti apti pentru tóte tervitiele la cari poteti fi chiamati.

Organisati'a mixta a mareloru unitati tactice va inlesni multu instructi'a corpuriloru de dorobanti, cari nu me indouiescu, ca printr' o staruitória aplicare, voru sci a dobádi soliditatea corpuriloru de linia, ce trebuie a le servi de modelu.

Cantonarea trupeloru in orasiele cele mai insemnate ale tierii facuta in indouitulu scopu d'a ve procurá bunulu traiu, si d'a nu mai impoverá satele si catunele, cari pana acum suportau singure sarcinele de asemenea natura, ve impune cea mai corecta conduita. Am fostu fericitu a constatá insumi, in fia-care devisia dragostea cu care ati fostu primiti pretotindeni. Cautati a fi totu-de-una vrednici de acésta solicitundine. —

Oficiari! Nu uitati ca impregiurarile potu chiamá o armata la indeplinirea celoru mai mari destinuri. Profitati dér de tóte ocasiunile pentru a completá calitatile militare ale soldatului nostru, prin instructiunea cea mai ingrigita; numai astufelu veti avé consciinti'a datoriei implinita catra tiera, care 'si-a pusu tóte sperantiele in voi.

Din parte'mi, voiu fi totu-de-una fericitu d'a impartesi ostenelele vóstre.

Datu in Bucuresci, la 16 Novembre 1876.

(„Monitorulu".) CAROLU.

Societatea geografica romana.

(Fine.)

Sumariulu siedintiei adunarei generale dela 26 Octombre 1876.

Inainte de deschiderea siedintiei publice, Mari'a S'a Domnitorulu aduna biuroulu si consiliulu de administratie alu societatiei in sal'a de deliberare a Senatului, spre a se decide asupra premiuriloru si medalieloru ce suntu a se acordá de societate.

D. secretariu generalu G. Lahovari, aréta ca studiendu ceea ce se face si in cele-alte societati geografice din strainetate, crede ca spre a se da o puternica impulsiune studieloru geografice, este de neaperata necesitate a se acorda medalii si premiuri banesci de catra societatea nóstra pentru studiuri speciale ce se voru pune in concursu si se voru publica la timpulu oportunu.

De o cam-data D-s'a iea libertatea a supune adunarei urmatórele premiuri ce s'ar' puté publica si acésta cu atatu mai lesne cu catu Mari'a S'a Domnitorulu a bine-voitu a promite societatiei atat medali'a S'a Bene-Merenti catu si alte medalii speciale, si remane prin urmare cá societatea se fixese numai recompensele banesci, si in acésta privintia D-s'a spera in sprijinulu luminatu alu mariloru nostri capitalisti, spre a obtiené midilóce suficiente pentru acoperirea acestoru cheltueli.

Dupa acésta, D-s'a comunica adunarei urmatórele premiuri:

1. Un Premiu de 500 lei pentru cea mai buna lucrare asupra cestiei:

„Care suntu cele mai bune midiloce pentru a vulgarisá sciintiele geografice la noi in tiéra!"

2. O medalia si unu premiu de 100 lei pentru elevulu absolventu din tóte scólele normale din tiera, care ar' obtiené cea mai buna nota la unu concursu de geografia, concursu alu carui programu se va fixá de societatea geografica si care se va tiené inaintea unei comissiuni speciale alésa de societatea geografica.

3. O medalia si unu pretiu de 1000 lei pentru cea mai buna charta vignicola a tierei, care va trebui se fia insocita de tóte notitiele statistice despre quantitatea in pogóne a viiloru cultivate, despre diferitele specii de struguri si despre produsulu anualu alu vinuriloru cu analis'a loru chemica.

4. O medalia Bene-Merenti si unu pretiu de 2000 lei pentru cea mai buna descriptie a judetiului Prahov'a. Acésta charta va trebui se coprinda, afara de sciintiele geografice cele mai complecte, tóte insemnarile relative la productiile agricole, minerale si industriale ale judetiului cu date statistice luate pe mai multi ani.

Conditiile in detail pentru aceste concursuri se voru prelucra de comissi'a ce va numi adunarea generala.

Mári'a S'a Domnitorulu declara discuti'a deschisa asupra acestei cestii. D. vice-presiedinte, A. A. Cantacuzino, dé si recunósce si D-s'a utilitatea unoru asemenea concursuri si de si admite in in principiu mai alesu concursurile propuse sub No. 1 si 2, totusi, in consideratia, ca societatea n'are inca fonduri disponibile, este de idea a nu se pune in duscuti'a adunarei generale acésta cestie si a se amana pentru o alta sessiune.

Iau inca parte la discutie D-nii colonelu Barozzi, capitanu Capitanénu, Grigore Stefanescu si altii, si in fine se decide a se amana cesti'a medaliiloru si premiuriloru pana la viitóri'a sesiune din Ianuariu.

Dupa acèst'a, Mari'a S'a Domnitorulu insocitu de biurou si de consiliulu de administratie, trece in sal'a cea mare a Senatului unde se deschide siedinti'a publica.

Dupa citirea sumarului siedintiei din 25 Octombre, Mari'a S'a bine-voiesce a acorda cuventulu D-lui V. A. Urechia, care intretiene societatea

despre cartografi'a si bibliografi'a Istriei si a Dalmatiei. D-s'a prin o disertatie fórte interesanta si prin numeróse citatiuni demonstra, ca atatu in unele parti ale Istriei catu si ale Dalmatiei locuescu de seculi Romani, Romani prin limb'a ce vorbescu, prin portu si prin moravuri.

D-nu Urechia, in sustienerea memoriului séu produce mai multe chartii, carti si fotografiii care, dupa terminarea conferintiei, se examinésa de Mari'a S'a Domnitorulu catu si de ceilalti membrii ai societatiei.

Dupa acést'a, Mari'a S'a Domnitorulu a binevoitu a acorda cuventulu D-lui ingineru alu capitalei, N. Cucu, care aréta ca in urm'a intielegerei avute intre consiliulu de administratie alu societatei si D-nu primariu alu capitalei de a se ridica o colona meteorologica pe loculu ocupatu de Santuln Altaru alu desfiintiatei biserici santulu Sav'a din gradin'a botanica din faci'a Universitatii, domni'a-s'a a fostu insarcinatu de D nu colonelu Manu a pregati si presentá unu proiectu si devisulu pentru o asemenea colóna meteorologica. Cu acésta ocasiune D. ingineriu Cucu face unu studiu aprofundatu asupra utilitatii observatiuniloru meteorologice, arata catu suntu ele de necesarie in viati'a practica. Dupa acést'a, D-s'a supune proiectulu ce a facutu, care consista in o colona patrunghiulara de fonta de 4 metre naltime, avendu pe cele patru laturi unu termometru, unu barometru, unu udometru si unu cuadranu solaru verticalu. D nu Cucu termina memoriulu D-sale, aratandu ca ascépta numai dela D-nii Negreti si Zambr'a, opticienii observatorului din Grenwich, pretiurile pentru aparatele necesarie cátu si pentru colón'a de fonta, si ca atunci va fi in stare a pregati proiectulu complectu.

Dupa o mica discusiune, adunarea generala decide, cá consiliulu de administrátie se continue a se ocupá de acésta chestiune, si in intielegere cu D. primariu alu capitalei, se ie' mesuri pentru ridicarea acestei colóne meteorologice pe loculu deja designatu.

D. vice-presiedinte arata, ca mai multi din D-nii membri, cari se inscrisesera a tiené conferintie in acésta sesiune, fiindu absenti s'au retienuti de alte afaceri, tóte aceste memorii se voru amaná pentru Adunarea generale din Ianuariu, si ca acum remane cá adunarea se bine-voiésca a numi comissiunea, care, impreuna cu biuroulu societatii, se fixese conditiile pentru concursulu premiului S o c e c. Dupa propunerea biuroului, adunarea decide cá acésta comisie se se compuna din D nii Dimitrie Gusti, T. Nic'a, maioru I. Lahovari, Dr. B. Constantinescu si C. Troteanu si cá impreuna cu biuroulu societatii si avendu in vedere programulu adoptatu de ministerulu culteloru, se fixese conditiile si se publice concursulu chiaru in curentulu acestui anu,

Inainte de a se ridica siedinti'a, D. vrce-presiedinte, A. A. Cantacuzino cere permisiunea Mariei Sale spre a propune adunarii cá se bine.voiesca a se asociá cu D s'a si a aduce sinceri multiumiri D-lui secretariu generale, care cu zelu neobositu s'a ocupatu si se ocupa de tóte afacerile societatii geografice catu si de publicarea buletinului ei. Adunarea, in unanimitate, se asociaza cu propunerea D-lui vice-presiedinte.

Programulu lucrariloru societatii coprinse in actulu de convocare fiindu epuisatu, Mari'a S'a Domnitorulu declara inchisa sesiunea adunarii generale a societatii geografice romane, remanendu cá consiliulu impreuna cu biuroulu se pregatésca programulu pentru sesiunea din Ianuariu viitoriu.

Siedinti'a se ridica la 20 óre si jumetate sér'a.

Vice-presiedinte, A. A. C a n t a c o z i n o.

Secretar-generalu G. L a h o v a r i.

Noutati diverse.

Mai. S'a c. r. ap. se indurà a daruì din casset'a S'a privata 150 fl. m. a. comunei basericesci gr. or. romane din Tresti'a spre scopulu restaurarii basericei.

(M u l t i u m i t a p u b l i c a.) Intim'a nóstra recunoscientia venimu a o aduce prea bunului archipastoriu, Dr. I o a n u V a n c e a, care cu ocasiunea visitatiunei canonice in comun'a nóstra Bardosiu nu numai din sufletu ne a compatimitu pre celi loviti de furi'a focului, dér' si in fapta s'a induratu a ne ajutorá cu maranimós'a benefacere de 50 fl. v. a.; dreptu aceea in numele celoru loviti de acést'a plaga infricosiata vinu a-I aduce fiiésc'a nóstra multiumita cordiale! Dè bunulu Ddieu, cá unu atare pastoriu sufletescu maranimosu si ingrigitoriu nu numai de suflete, ci si de starea materiale a fiiloru sei sufletesci, se guberneze archidiecesea nóstra la multi ani fericiti! 25/11 1876.

I o a n e M u r a r i u,
cant.-doc. gr. cath. in Bardosiu.

(F o r t i e l e a r m a t e a l e R u s s i e i.) D. I. Hellés in „Reform'a economica“ in Parisu din sorginti securi pune fortiele offensive ale Russiei asia: Armat'a din Europ'a se compune din 41 divisiuni de infanteria, 6 brigade tiraliori, 18 divisiuni de cavaleria, in totalu 544,000 pedestri, 78,200 cavaleria, 2032 tunuri si 328 mitraileuse; cea din Caucasu cuprinde 92,000 pedestri, 11,000 calari, 352 tunuri si 56 tunuri de munte, mitraileuse, prin urmare ea dispune pentru lupta de 725,200 luptatori si sumandu totu laolalta cifr'a trece la 1 mil. ómeni si 215,000 cai. Pentru actiune in Turci'a se potu trece preste fruntarie la 420 mii si cu toti si cei din Caucasu la 750,000 combatanti in contra Turciei, cu 1916 tunuri.

(N e c r o l o g u!) Ne indurat'a mórte rapì firulu viatii unei nobile fiintie — junele theologu I o a n u S e r b u 24 ani — in urm'a unui morbu de plamani s'a mutatu la cele eterne in 21/11 an. c. —

Unu sufletu limpede si curatu — si unu talentu raru — care inca din frageda teneretia — atrase asupra-si cá studentu atentiunea superioriloru sei — cari dupa absolvirea studialoru gimnasiali — spre a si poté casciga cunoscintia mai ample — lu dispusere la facultatea theologica din Vien'a — si dupa straformarea acesteia — in Pest'a — unde cu o deschilinita portare s'a silitu a face destulu asceptariloru, ce le pusera in densulu superiori si natiunea. —

Osamentele acestui J u n e b r a v u — s'au astrucatu in 23 a l. c. la 2 óre d. am. — Unu publicu numerosu din tóte classile fora deschilinire de nationalitate — insocira sicriulu repausatului — dusu de 4 theologi — anume veniti spre acestu scopu — pona in s. baserica, unde dupa ceremoniele ddieesci — la cari pre lunga parocu a luatu parte si M. O. d. I. M. M o l d o v a n u professore — cu 2 theologi cá lectori — si dupa o predica scurta — si démna de repausatulu june — tienuta de d. par. Gregor. Serbu — se asiedià in mormentu, dupa-ce d. theol. G. Branea tienù o scurta vorbire — la care intregu publiculu erupse in lacrimi de dorere. —

Pre repausatulu 'lu deplangu cu anima sfasiata de dorere iubitii sei parinti, cari pierdura in densulu, bucuri'a si mangaierea batranetieloru sale. —

'Lu deplangu iubitii sei frati Jacobu, Aureliu si Titvespasianu — mai incolo demnulu unchiu Jacobu L u g o s i a n u protopopu Tordei — o multime de rudenie si cunoscutii si amicii. — Sei fia tieren'a usióra si memori'a eterna!

Teiusiu 24/11 1876. (St. C r i s i a n u, inv.)

Mai nou.

Mai. Sa a luatu la mana compunerea differintieloru intre min. austriacu si maghiaru, dér' si dupa tienerea consiliului min. ung. in 4/12 un su prospecte de cointielegere la banc'a dualistica.

Bismark in alta serata ér' dise, ca Germani'a are interesse la sustienerea si impoterirea Austriei si in casu de lipsa o va sprijini ea insasi, —

Din Petruburg 5 Dec. se telegraféza, ca generali rusi asecura, cumca Romania s'a obligatu a participa la resbellu cu 52 mii armati si 100 tunuri lenga Russi'a. Russi'a se invoiesce cu occupatiune comuna in Turci'a la care se se impartesiésca Austri'a. Armat'a russa de sudu tocma primi numele officialu de „armata activa dunareana.“

Cursurile

la bursa in 5 Decembre 1876 stá asia:

Galbini imperatesci — —	6 fl.	08	cr. v. a.
Napoleoni — — —	10 „	22	„ „
Augsburg — — —	116 „	—	„ „
Londonu — — —	127 „	85	„ „
Imprumutulu nationalu —	66 „	30	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%	60 „	25	„ „
Obligatiunile rurale ungare	73 „	—	„ „
„ „ temesiane	71 „	—	„ „
„ „ transilvane	71 „	50	„ „
„ „ croato-slav.	85 „	—	„ „
Actiunile bancei — —	825 „	—	„ „
„ creditului — —	136 „	50	„ „

Redactoru respundietoriu si Editoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.